

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	21-08-2017 3
Vyřizuje: <i>Stanislav Balík</i>	

Ústavní soud České republiky

Joštova 8

660 83 Brno

V Praze dne 21.7.2017

N a v r h o v a t e l : Skupina 17 senátorů Senátu Parlamentu ČR,
za níž jedná senátor Václav Chaloupek,
se sídlem kanceláře 326 00 Plzeň, Barrandova 26-28
zast. : JUDr. PhDr. Stanislav Balík, advokát, Společná advokátní
kancelář Balík Krtková Šatánková Kojan, se sídlem Praha 3,
Kolínská 13

Stanislav Balík

Ú č a s t n í c i ř í z e n í: 1. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR,
se sídlem 118 26 Praha 1, Sněmovní 4
2. Senát Parlamentu ČR,
se sídlem 118 01 Praha 1, Valdštejské náměstí 4

N á v r h

Nepředchází

na zrušení ustanovení bodu 2 a 3, Čl. II. Přechodná ustanovení zákona č. 196/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony zavedená do zákona č. 13/1997 Sb. zákonem č. 196/2012 Sb.(dále jen „Napadená ustanovení“)

K11224717

T r o j m o

Příloha: Podpisová listina senátorů
Plná moc

I.

Předmět návrhu a protiústavnost napadených ustanovení

Navrhovatel navrhuje zrušení bodu 2 Čl. II. Přejídná ustanovení, zákona č. 196/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, který zní:

„2. Reklamní zařízení, jehož zřízení a provozování na dálnici, silnici I. třídy nebo jejich silničním pomocném pozemku nebo v silničním ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy bylo silničním správním úřadem povoleno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, lze nadále provozovat za splnění podmínek uvedených v povolení do zániku tohoto povolení, nejdéle však 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

Navrhovatel dále navrhuje zrušení bodu 3 Č. II. Přejídná ustanovení, zákona č. 196/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, který zní:

„3. Vlastník reklamního zařízení uvedeného v bodě 2, jestliže mu nebylo vydáno povolení podle zákona č. 13/1997 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je po ukončení doby, po kterou lze podle bodu 2 reklamní zařízení dále provozovat povinen reklamní zařízení bez zbytečného odkladu, nejpozději do 5 pracovních dnů, odstranit. Neodstraní-li vlastník reklamní zařízení ve stanovené lhůtě, postupuje se podle § 25 odst. 10 a 11 nebo § 31 odst. 9 až 11 zákona č. 13/1997 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

Důvodem návrhu na zrušení ustanovení bodu 2 a 3, Čl. II. Přejídná ustanovení zákona č. 13/1997 Sb. v platném znění (dále též „Napadená ustanovení“) je protiústavnost napadených ustanovení a jejich rozpor s ustanoveními čl. 11 (právo vlastnit majetek) a čl. 26 (právo podnikat) Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). V úvahu pak přicházejí dále instituty ochrany nabytých práv, legitimního očekávání, nepravé retroaktivity a prohlášení veřejného zájmu zákonem.

K daným okruhům je k dispozici judikatura Ústavního soudu, za klíčové lze považovat nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.), ze dne 7. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08 (č. 124/2009) a ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10 (č. 119/2011 Sb.). Z hlediska širších souvislostí nelze odhlédnout od nálezu ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 20/15.

II.

Přijetí platné právní úpravy

Napadená ustanovení byla do zákona č. 13/1997 Sb. zařazena na základě ustanovení čl. II. zákona č. 196/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony.

III.

Ochrana vlastnického práva a prohlášení veřejného zájmu zákonem

Napadená ustanovení jsou předně v rozporu s čl. 11 Listiny.

Podle čl. 11 Listiny „každý má právo vlastnit majetek“ a „vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu“.

Problematiku protiústavního prohlášení veřejného zájmu zákonem na úkor vlastníků majetku řešil Ústavní soud zejména dvěma nálezy, a to nálezem ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.) a nálezem ze dne 7. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08 (č. 124/2009). V prvním případě zrušil ustanovení § 3a zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, (populární název jezy na Labi), podruhé zákon č. 544/2005 Sb., o výstavbě vzletové a přistávací dráhy 06R - 24L letiště Praha Ruzyně.

Ústavní soud tak podvakrát, vždy jednomyslně bez odlišného vyslovil, že „*deklarování veřejného zájmu v konkrétně určené věci zákonem, pokládá Ústavní soud za protiústavní*“. Z další argumentace odůvodnění nutno podtrhnout:

„Pokud měl zákonodárce na mysli jako důvod pro odlišnou regulaci shora zkoumaného jedinečného případu veřejný zájem na urychlení realizace předmětné stavby prostřednictvím zkrácení správního řízení, stejně by mohlo být argumentováno ve vztahu k jiné stavbě, včetně "běžných" dopravních staveb, tedy i stejného druhu (letišť) či jiných staveb veřejné infrastruktury, kde by bylo ale postupováno podle obecných předpisů. I v takových případech by bylo možné v rámci konkrétního řízení shledat veřejný zájem na jejich realizaci, pročez by mohl být v důsledku deklarován zájem na urychlení jejich realizace. Nadto platí shora uvedený závěr o protiústavnosti deklarování veřejného zájmu napadeným zákonem regulované stavby, ten může být ústavně souladně zjišťován až ve správním řízení, čehož logickým důsledkem je, že nelze akceptovat ani veřejný zájem na urychlení realizace tohoto veřejného zájmu (srov. důvodovou zprávu: "To znamená, že nejen samotná výstavba VPD je ve veřejném zájmu, ale ve veřejném zájmu je i značné urychlení její realizace.").

Citovaná ustanovení napadeného zákona neobstojí ani při použití kritéria akcesorické nerovnosti, neboť zakládají nerovnost, která má za následek dotčení základních práv a svobod, konkrétně čl. 11 odst. 1 věty druhé Listiny, dle které vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Vlivem zkrácení lhůt ve správním řízení, vyloučením některých běžných procesních institutů (např. přerušeni řízení) a modifikací obecného postupu vyvlastňovacího řízení totiž vlastnické právo stavbami dotčených subjektů nabude v důsledku jiné ochrany, než má vlastnické právo jiných subjektů stavbami nedotčených.“ (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/08).

Lze uzavřít, že skutkově jsou případy, řešené oběma citovanými nálezy analogické k protiústavnímu upřednostnění veřejného zájmu v napadených ustanoveních, ba nález sp. zn. Pl. ÚS 24/08 téměř jako by předjímal řešení situace, jež přijetím napadených ustanovení nastala. Z hlediska způsobu stanovení veřejného zájmu existujícího v konkrétní věci zákonem lze proto napadená ustanovení pokládat za protiústavní.

IV.

Ochrana nabytých práv, legitimní očekávání a retroaktivita

Napadená ustanovení nerespektují principy ochrany nabytých práv a legitimního očekávání a jsou protiústavním způsobem retroaktivní.

Danou problematikou se Ústavní soud zabýval v nálezu ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 53/10 (č. 119/2011 Sb.). Z odůvodnění tohoto citovaného nálezu je podstatná zejména následující argumentace:

„147. Zatímco prává retroaktivita právní normy je přípustná pouze výjimečně, v případě retroaktivity nepravé lze konstatovat její obecnou přípustnost. V tomto případě připouští právní teorie naopak výjimky, kdy nepravá retroaktivita právě s ohledem na princip ochrany důvěry v právo přípustná není. O takovouto situaci se jedná v případě, že "je tím zasaženo do důvěry ve skutkovou podstatu a význam zákonodárných přání pro veřejnost nepřevyšuje, resp. nedosahuje zájem jednotlivce na další existenci dosavadního práva" (Pieroth, B. Rückwirkung und Übergangsrecht. Verfassungsrechtliche Maßstäbe für intertemporale

Gesetzgebung, Berlin, 1981, s. 380-381, srov. dále rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 19. prosince 1961 sp. zn. 2 BvR 1/60; BVerfGE 13, 274, 278). Tento názor se promítá i do ustálené judikatury Spolkového ústavního soudu, podle kterého je nepravá retroaktivita v souladu se zásadou ochrany důvěry v právo tehdy, pokud je vhodná a potřebná k dosažení zákonem sledovaného cíle a při celkovém poměrování "zklamané" důvěry a významu a naléhavosti důvodů právní změny bude zachována hranice únosnosti (srov. rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 7. července 2010 sp. zn. 2 BvL 14/02, bod 58).

148. *V souvislosti s otázkou přípustnosti nepravé retroaktivity je nezbytné zmínit i pojem legitimního očekávání, jehož relevantní podstatou je majetkový zájem, který spadá pod ochranu čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu [srov. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/02 (viz výše); nálezy ze dne 1. července 2010 sp. zn. Pl. ÚS 9/07 (N 132/58 SbNU 3; 242/2010 Sb.), body 80 a násl.]. Toto ustanovení stanoví právo každého pokojně užívat svůj majetek. Podle ustálené judikatury Evropského soudu pro lidská práva je přitom pojem "majetek" obsažený v tomto ustanovení třeba vykládat tak, že má autonomní rozsah, který není omezen na vlastnictví hmotného jmění a nezávisí na formální kvalifikaci vnitrostátního práva (rozsudek ze dne 22. června 2004 ve věci stížnosti č. 31443/96 - Broniowski proti Polsku, bod 129). Může zahrnovat jak "existující majetek", tak majetkové hodnoty, včetně pohledávek, na jejichž základě stěžovatel může tvrdit, že má přinejmenším "legitimní očekávání" dosáhnout určitého užívání vlastnického práva. Ústavní soud k tomuto principu v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva uvedl, že "z ní zřetelně vystupuje pojetí ochrany legitimního očekávání jako majetkového nároku, který byl již individualizován právním aktem, anebo je individualizovatelný přímo na základě právní úpravy" (nálezy ze dne 8. března 2006 sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (N 50/40 SbNU 443; 154/2006 Sb., též nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/02). K porušení čl. 1 Dodatkového protokolu může přitom dojít i ze strany zákonodárce, pokud by změnou zákona došlo ke znemožnění nabytí majetku, k němuž určitým subjektům svědčilo legitimní očekávání (srov. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/02).*

149. *Ústavní soud nakonec připomíná své závěry obsažené v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/96, podle něhož je zrušení staré a přijetí nové právní úpravy nutně spjato se zásahem do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo, k němuž však dochází v důsledku ochrany jiného veřejného zájmu či základního práva nebo svobody. Rozhodnutí zákonodárce o způsobu řešení časového střetu staré a nové právní úpravy ale není z ústavního hlediska věcí nahodilou nebo věcí libovůle, nýbrž věcí zvažování v kolizi stojících hodnot. K závěru o druhu legislativního řešení časového střetu právních úprav by tak mělo vést posuzování uvedeného konfliktu hodnot hlediskem proporcionality s ohledem na intertemporalitu. Proporcionalitu lze charakterizovat tak, že vyšší stupeň intenzity veřejného zájmu, resp. ochrany základních lidských práv a svobod odůvodňuje vyšší míru zásahu do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo novou právní regulací. Omezení základního práva přitom musí ve smyslu čl. 4 odst. 4 Listiny šetřit jeho podstatu a smysl. Při posouzení způsobu legislativního řešení uvedeného časového střetu tak sehrává svou roli nejen míra odlišnosti staré a nové právní úpravy, nýbrž i další skutečnosti, jako společenská naléhavost zavedení posléze uvedené právní úpravy."*

Citovaný nálezy tedy upřednostnil ochranu vlastnického práva ve smyslu čl. 11 Listiny. Východiska pro nyní posuzovaný případ jsou obdobná a závěry citovaného nálezu ve vztahu k legitimnímu očekávání a respektování principu právní jistoty jsou v plném rozsahu argumentačně použitelné.

V případech napadených ustanovení je nutno vycházet z testu proporcionality, v němž je namísto posoudit intenzitu veřejného zájmu na jedné a ochrany vlastnického práva na druhé straně. Pro případ reklamních zařízení podél pozemních komunikací je v kombinaci se závěry nálezu sp. zn. ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.) a ze dne 7. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 24/08 (č. 124/2009) třeba zdůraznit, že veřejný zájem na odstranění z důvodu

bezpečnosti silničního provozu logicky není u všech reklamních zařízení stejný (jinak tomu bude například v místech, kde se v zimě pravidelně tvoří náledí či v místech častých nehod než na místech bezpečnějších) a „plošné řešení“ je i v kontextu důvodů uvedených sub III. tohoto návrhu protiústavní.

V.

Právo na podnikání

Napadená ustanovení jsou i protiústavním zásahem do práva na podnikání ve smyslu čl. 26 Listiny. Obdobně problematiku práva na podnikání se Ústavní soud posuzoval v nálezu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 44/13 (č. 130/2014 Sb.).

Z citovaného nálezu je pro posouzení napadených ustanovení podstatné, že Ústavní soud s poukazem na nálezu ze dne 12. března 2008 sp. zn. Pl. ÚS 83/06 (N 55/48 SbNU 629; 116/2008 Sb.) konstatoval, že *"jedním z esenciálních znaků demokratického právního státu je princip přiměřenosti, který zejména předpokládá, že opatření omezující základní práva či svobody nesmějí svými negativními důsledky přesáhnout klady, které představuje veřejný zájem na těchto opatřeních. K omezení základních práv či svobod sice může zcela výjimečně dojít i v případě jejich kolize s některým z veřejných statků (veřejný zájem); podstatná je však v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v případě mimořádně silného a řádně odůvodněného veřejného zájmu, při pečlivém šetření podstaty a smyslu omezovaného základního práva"*.

Ústavní soud v citovaném nálezu dále s poukazem na svoji judikaturu ve věci dovedl, že pro některé podnikatele mohla mít zrušená právní úprava tzv. rdousící efekt. Obdobně by tomu pro některé subjekty – vlastníky povolených reklamních zařízení bylo i v tomto případě.

Kromě shora uvedených hlavních a nosných důvodů protiústavnosti napadených ustanovení nelze odhlédnout ani od případné možnosti vlastníků reklamních zařízení využít institutu mezinárodní ochrany investic, na což bylo ostatně upozorňováno již v rámci legislativního procesu.

VI.

Varianty ústavně konformního řešení

VI. 1. Zásady ústavně konformního řešení

Zde je návrh řešení situace pouze těch vlastníků, kteří instalovali reklamní zařízení na základě povolení vydaného příslušným stavebním úřadem.

Věcného záměru zákona o pozemních komunikacích lze dosáhnout zcela evidentně i ve vztahu k vlastníků reklamních zařízení šetrnějším a ústavně konformním způsobem. Nutno dodat, že v případě zrušení napadených ustanovení by nevznikla mezera v zákoně a že daný právní vztah by bylo možno k dosažení prokázaného konkrétního veřejného zájmu dosáhnout podle obecných předpisů.

Pro záměr odstranit tato konkrétní reklamní zařízení, jsou-li nebezpečná a zároveň neporušit čl. 11 Listiny ve vztahu k jejich vlastníků se ve shora zmíněném smyslu nabízejí v zásadě dvě varianty ústavně konformního postupu, a to

a) odstranění stávajících konkrétně nebezpečných reklamních zařízení na základě správních rozhodnutí, nařizujících odstranit reklamní zařízení, nebo

b) vyvlastnění konkrétně nebezpečných reklamních zařízení na základě správního rozhodnutí o vyvlastnění.

Pro obě varianty by mělo platit, že

- vydání správního rozhodnutí je až krajním řešením (*ultima ratio*) a měl by mu předcházet prokazatelný pokus ze strany silničního správního úřadu,

- k odstranění povolených reklamních zařízení by mělo dojít výlučně za odpovídající náhradu, jejíž výše by reflektovala i ušlý zisk vlastníka reklamního zařízení,

- rozhodnutí vydaná ve správním řízení o odstranění nebezpečných reklamních zařízení či o jejich vyvlastnění by neměla být vyloučena ze soudního přezkumu ve správním soudnictví.

Pro obě varianty lze použít závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/08, dle nichž v dané věci zákonodárce „[n]epodává takto žádné racionální argumenty na podporu závěru, proč právě pro řízení o (v napadeném zákoně regulované) stavbě s ohledem na vlastní ten který specifický charakter má být stanoven odlišný právní režim, tj. odlišné procesní normy (ve srovnání s obecnou úpravou). Pokud měl zákonodárce na mysli jako důvod pro odlišnou regulaci shora zkoumaného jedinečného případu veřejný zájem na urychlení realizace předmětné stavby prostřednictvím zkrácení správního řízení, stejně by mohlo být argumentováno ve vztahu k jiné stavbě, včetně "běžných" dopravních staveb, tedy i stejného druhu (letišť) či jiných staveb veřejné infrastruktury, kde by bylo ale postupováno podle obecných předpisů. I v takových případech by bylo možné v rámci konkrétního řízení shledat veřejný zájem na jejich realizaci, pročez by mohl být v důsledku deklarován zájem na urychlení jejich realizace. Nadto platí shora uvedený závěr o protiústavnosti deklarování veřejného zájmu napadeným zákonem regulované stavby, ten může být ústavně souladně zjišťován až ve správním řízení, čehož logickým důsledkem je, že nelze akceptovat ani veřejný zájem na urychlení realizace tohoto veřejného zájmu (srov. důvodovou zprávu: "To znamená, že nejen samotná výstavba VPD je ve veřejném zájmu, ale ve veřejném zájmu je i značné urychlení její realizace.")“.

- byť jsou obě varianty jistě oproti řešení danému napadenými ustanoveními organizačně složitější a finančně nákladnější, jsou naopak zcela v souladu s principy právního státu, k nimž se Česká republika počítá, a v rovině etické i odpovídají Principům dobré správy.

Předkladatel Napadeného ustanovení se v důvodové zprávě s otázkou absence řešení poskytující konkrétní náhrady škod těm stranám, kterým by bylo zabráněno užívat dále svůj majetek vypořádal tak, že do návrhu zákona doplnil Přejícná ustanovení, které těmto stranám umožní pokračovat v provozování jejich reklamních konstrukcí po dobu dalších pěti let po nabytí účinnosti tohoto zákona, což považuje za dostatečnou kompenzaci s tím, že za tu dobu navíc mají takové firmy možnost reorganizovat svoje obchodní aktivity. Toto je zcela absurdní koncepce. Některé strany, jimž je zde zákonem odebrán majetek, vlastní povolení, která jim byla udělena na neomezenou dobu a tudíž náhrada jim, byť i ponížena o pětiletou dobu přechodného ustanovení, stále náleží. Bylo by to analogické k situaci, kdy by došlo k zákonnému vyvlastnění domu jeho majiteli s odkladem na pět let a bez poskytnutí náhrady za ztracený majetek s odůvodněním, že náhradu za odebraný dům není třeba poskytnout, když jeho majitel mohl ještě dalších 5 let dům užívat a za tu dobu si mohl najít dům jiný.

VI. 1.a). Správní řízení o odstranění nebezpečných reklamních zařízení

Pro tuto variantu je na úvaze zákonodárce, jak stanovit podmínky, za nichž by v konkrétních případech převážil veřejný zájem na odstranění daného nebezpečného reklamního zařízení nad právem vlastníka tohoto zařízení na ochranu vlastnictví a ochranu podnikání a stanovit pravidla pro stanovení odpovídající náhrady reflektující i vlastníkův ušlý zisk.

Důvodem přijetí napadených ustanovení byl tvrzený zájem na posílení bezpečnosti silničního provozu. Mezi podmínkami, pro něž by měl mít správní silniční úřad oprávnění rozhodnout o odstranění nebezpečného reklamního zařízení, by mělo být relevantní zjištění, že toto zařízení je umístěno v místě častých nehod nebo tam, kde jsou umístěny zároveň

dopravní značky, upozorňující řidiče na změnu dopravní situace (sjezd nebo vjezd na dálnici, změna přednosti v jízdě, železniční přejezd apod.), případně výstražné (např. upozorňující na uzavírku, zúžení, práci na silnici, náledí, lesní zvěř, apod.).

Nutno vzít v úvahu, že na těchto místech správně správní silniční úřad neměl umístění reklamního zařízení ani povolit. Pokud by tedy mělo být rozhodováno o odstranění již povoleného reklamního zařízení, mělo by se tak stát zásadně tehdy, došlo-li by k podstatné změně poměrů oproti stavu v době povolení a za náhradu.

Z hlediska skutkového nelze přehlédnout, že za dobu ponechání stávajících reklamních zařízení na stávajících místech nenastalo plošně ohrožení bezpečnosti silničního provozu, jemuž by mělo zabránit odstranění reklamních zařízení po 1. 9. 2017 zabránit. Význam deklarovaného veřejného zájmu nelze podložit ani čísly. Ze statistik o nehodovosti Policejního prezidia České republiky totiž mj. vyplývá, že počet usmrcených osob klesá. V roce 2012 (tedy v době přijetí Napadeného ustanovení) šlo o nejnižší číslo od roku 1990 a v roce 2016 dokonce o nejnižší číslo od roku 1961.

VI. 1. b) Vyvlastnění

Vyvlastnění je oproti případné variantě zvláštní úpravy řízení o odstranění konkrétních nebezpečných reklamních zařízení upraveno tak, že tuto právní úpravu není třeba jakkoliv novelizovat.

Oproti zvláštní právní úpravě by však v jednotlivých řízeních měl být prokázán daleko intenzivnější veřejný zájem.

V případě, že by mělo být přistoupeno k plošnému vyvlastnění např. všech reklamních zařízení, pak standardním způsobem, jako například v případě zprvu odkupu, až posléze vyvlastnění za odpovídající náhradu, včetně zohlednění ušlého zisku.

VI. 2 Dosažení cíle využitím právní úpravy ve stavu před 1. 9. 2017

Vedle řešení jednotlivých případů způsobem zde popsaným a s využitím stávajících zákonných prostředků lze navíc plošně docílit výrazného snížení celkového počtu reklamních zařízení, aniž by bylo nutno prohlášení veřejného zájmu zákonem. Mezi tyto prostředky patří odstranění nepovolených nebo v rozporu se zákonem povolených reklam a instalace ochranných svodidel v místech, kde to zákon upravuje, což doposud v žádné větší míře nebylo využito. Dále pak lze již neprodlužovat platnost nájemních smluv na reklamní zařízení na státních pozemcích ani na mostech. Případně lze daná ustanovení upravit tak, aby došlo k posílení pravomocí silničního správního úřadu například umožněním zamezení přístupu k zařízení během procesu odstraňování.

VII. Závěr

Lze shrnout, že

- z hlediska dosavadní judikatury Ústavního soudu se napadená ustanovení jeví jako protiústavní, a to zejména již proto, že nelze stanovit veřejný zájem v konkrétní věci namísto individuálních správních aktů zákonem,

- protiústavnost napadených ustanovení vychází i z porušení principů právní jistoty, legitimního očekávání a zákazu retroaktivity,

- v širších konsekvencích jsou napadené ustanovení i zásahem do práva na podnikání a případně i porušením pravidel mezinárodní ochrany investic,

- zrušením napadených ustanovení by nevznikla mezera v zákoně, jež by znemožňovala dosáhnout odstranění konkrétních nebezpečných reklamních zařízení,

- v případě zrušení napadených ustanovení by bylo možné následně v rámci novely zákona o pozemních komunikacích daný právní vztah řešit ústavně konformním způsobem stanovením konkrétních podmínek pro jednotlivá nebezpečná reklamní zařízení, za nichž bylo možno vyslovit individuálním správním aktem, že převážil veřejný zájem na odstranění daného nebezpečného reklamního zařízení nad právem vlastníka tohoto zařízení na ochranu vlastnictví a ochranu podnikání, a zároveň podrobnější úpravou způsobu stanovení řádné a odpovídající náhrady za odstranění či vyvlastnění nebezpečného reklamního zařízení, jež by měla reflektovat i vlastníkův ušlý zisk. Uzákonění přechodného ustanovení na dobu pěti let není relevantním řešením pro poskytnutí náhrady, jež poškozeným stranám náleží.

- byť jsou varianty individuálního řešení jistě oproti řešení danému napadenými ustanoveními organizačně složitější a finančně nákladnější, jsou naopak zcela v souladu s principy právního státu, k nimž se Česká republika počítá, a v rovině etické i odpovídají Principům dobré správy.

S ohledem na uvedené skutečnosti pak navrhovatel navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento

n á l e z :

Ustanovení odst. 2 a 3 Čl. II, zákona č. 196/2012 Sb., se kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, zavedená do zákona č. 13/1997 Sb. zákonem č. 196/2012 Sb., které zní:

„2. Reklamní zařízení, jehož zřízení a provozování na dálnici, silnici I třídy nebo jejich silničním pomocném pozemku nebo v silničním ochranném pásu dálnice a silnice I. třídy bylo silničním správním úřadem povolené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, lze nadále provozovat za splnění podmínek uvedených v povolení do zániku tohoto povolení, nejdéle však 5 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

„3. Vlastník reklamního zařízení uvedeného v bodě 2, jestliže mu nebylo vydáno povolení podle zákona č. 13/1997 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, je po ukončení doby, po kterou lze podle bodu 2 reklamní zařízení dále provozovat povinen reklamní zařízení bez zbytečného odkladu, nejpozději do 5 pracovních dnů, odstranit. Neodstraní-li vlastník reklamní zařízení ve stanovené lhůtě, postupuje se podle § 25 odst. 10 a 11 nebo § 31 odst. 9 až 11 zákona č. 13/1997 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

s e r u š í dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Václav Chalupek
senátor
jednající za skupinu senátorů